Capitolul I

Fantoma lui Marley

Marley murise, trebuie să o spun încă de la început. Nu există nicio îndoială în această privință. Registrul în care era trecută înmormântarea lui purta semnătura preotului, a funcționarului, a omului de la pompe funebre și a bocitorului principal. Scrooge semnase de asemenea, iar semnătura lui Scrooge cântărea mult chiar și la Bursă. Bătrânul Marley era la fel de mort precum e un cui.

Luați aminte! Nu vreau să spun că știu, din cunoștințele mele, ce anume este fără de viață la un cui. Se prea poate ca eu însumi să privesc un cui de sicriu drept cea mai lipsită de viață bucată de fier pe care o poți găsi de vânzare. Dar este aidoma înțelepciunii strămoșilor noștri, pe care mâinile mele nesfințite nu o vor tulbura, căci altfel Țara este pierdută. Îmi veți îngădui, așadar, să repet și astfel să întăresc faptul că Marley era mort ca și un cui bătut în ușă.

Știa și Scrooge că era mort? Negreșit. Cum altfel? Scrooge și cu el fuseseră parteneri de nici nu mai știu cât timp. Scrooge îi era singurul executor testamentar, administrator, mandatar, moștenitor legal, prieten și totodată singurul îndoliat. Și nici măcar Scrooge nu fusese chiar atât de mâhnit de tristul eveniment. El își păstrase rolul de om de afaceri iscusit chiar și în ziua înmormântării, o zi căreia îi dăduse un aer solemn prin încheierea unei învoieli cât se poate de avantajoase.

Gândul înmormântării lui Marley mă duce înapoi la ideea de la care plecasem mai devreme.

Așadar nu există nicio îndoială că Marley era mort. Îndeosebi acest fapt se cere a fi înțeles, altfel nu văd cum ar putea ieși ceva nemaipomenit din povestea care urmează. Dacă nu am fi fost convinși pe deplin că tatăl lui Hamlet murise înainte de începerea piesei, nu ni s-ar fi părut nimic de luat în seamă în plimbarea acestuia pe timp de noapte, în adierea vântului de răsărit, pe metereze. Ar fi fost ca și cum am vedea un domn oarecare, de vârstă mijlocie, care se întoarce grăbit, după lăsarea întunericului, într-un loc bătut de vânt — să spunem cimitirul Sfântul Paul, de pildă — ca să își uluiască fiul zbuciumat.

Scrooge nu a șters niciodată de pe firmă numele bătrânului Marley. A rămas tot acolo scris, ani de-a rândul, deasupra ușii: „Scrooge și Marley". Firma era cunoscută sub numele de „Scrooge și Marley". Oamenii care abia intraseră în afaceri uneori o numeau „Scrooge Scrooge", iar alteori „Marley", dar el răspundea la fiecare dintre aceste nume. Îi era totuna.

Vai! Dar ce zgârcit era Scrooge! Un păcătos bătrân și lacom care nu se mai sătura să tot stoarcă, să strângă și să apuce! Tare și tăios ca un cremene dintr-o flintă în care niciun metal nu a reușit vreodată să aprindă măcar o scânteie; secretos, distant și singuratic precum o stridie. Răceala ce îi stăpânea ființa îi înghețase trăsăturile de om bătrân, îi ascuțise și mai mult nasul, îi zbârcise obrazul și îi înțepenise mersul; îi înroșise ochii și îi învinețise buzele subțiri. Vorba îi era pătrunzătoare și aspră. Capul, sprâncenele și bărbia-i țepoasă îi erau brumate. Și își purta această răceală pretutindeni. Făptura lui îngheța biroul până și în zilele de arșiță și nu aducea vreo boare călduță

nici măcar de Crăciun.

Căldura și frigul de afară abia dacă ajungeau la el. Nicio vreme bună nu l-ar fi putut încălzi și niciun ger năprasnic nu l-ar fi putut încremeni. Era mai tăios decât vântul care suflă cu turbare, mai hotărât decât zăpada care vine de sus și mai necruțător decât ploaia care se năpustește asupra pământului. Vremea rea nu avea cum să îl ajungă. Cele mai năvalnice ploi sau zăpezi și cea mai aprigă lapoviță sau grindină, toate îl puteau întrece într-un singur fel. Ele adesea „picau" mai frumos decât o făcea vreodată Scrooge.

Nimeni nu îl oprise vreodată pe stradă să îl întrebe, plin de voioșie, „Ce mai faci tu, dragul meu Scrooge? Când mai treci pe la mine?". Niciun cerșetor nu îl implorase, măcar o dată, să îi dea ceva de pomană și niciun copil nu îl întrebase cât este ceasul. Nu se găsea bărbat sau femeie care să îl fi rugat pe Scrooge, în toată viața lui, să îi arate cum să ajungă în vreun loc. Până și câinii orbilor păreau să îl știe și, atunci când îl vedeau că se apropie, își trăgeau stăpânii din calea lui; apoi dădeau din coadă ca și cum ar fi șoptit: „Stăpâne, decât să se uite urât la tine, mai bine să nu se uite deloc!"

Dar nici că îi păsa lui Scrooge de toate acestea! Era chiar ceea ce îi convenea. Să își croiască un drum separat de cărările ticsite ale vieții și să țină la distanță orice urmă de omenie era la Scrooge ceea ce cunoscătorii numesc „smintealã".

Odată, chiar în Ajunul Crăciunului, bătrânul Scrooge lucra de zor în biroul său. Era o vreme rece și mohorâtă, cu ceață groasă. Îi auzea pe oamenii de afară, din curte, cum se mișcau de colo-colo respirând anevoie, frecându-și mâinile și bătând

din picioare pe caldarâm ca să se mai încălzească. Ceasurile orașului abia vestiseră ora trei, dar deja întunericul învăluia totul. Oricum nu fusese lumină toată ziua și lumânările care ardeau în ferestrele birourilor vecine păreau niște pete roșiatice în aerul închis. Ceața se revărsa prin fiecare crăpătură și gaură a cheii. Desimea ei făcea casele din jur să pară niște năluci, deși curtea era dintre cele mai înguste. Cercetând norul întunecos ce acoperea totul, ai fi zis că Natura se pregătea de ceva nemaivăzut.

Scrooge ținea deschisă ușa încăperii în care număra banii, astfel încât să fie cu ochii pe funcționarul său. Acesta copia scrisorile într-o cămăruță întunecată de alături. Scrooge păstra aprins un foc tare mic, dar focul slujbașului era atât de firav încât părea că acolo arde un singur tăciune. Și nici nu putea să-l întețească, fiindcă Scrooge ținea cărbunii în biroul său. Când funcționarul intra cu lopățica în mână, stăpânul îi aducea la cunoștință faptul că va fi nevoie să se despartă. Din acest motiv, și în lipsă de alte idei, slujbașul se înfășura în fularul lui alb şi încerca, zadarnic, să se încălzească la lumânare.

— Crăciun fericit, unchiule! Dumnezeu să te ocrotească! se auzi un glas voios.

Era nepotul lui Scrooge, care se ivise pe neașteptate.

— Hm! zise Scrooge. Aiureli!

Venind cu pas grăbit prin ceață și îngheț, nepotul lui Scrooge se încinsese atât de tare încât fața parcă îi strălucea. Chipul lui frumos și îmbujorat îi contura ochii scânteietori, iar când vorbea scotea aburi pe gură.

— Crăciunul, o aiureală! spuse nepotul lui

Scrooge. Vorbești serios, unchiule?

— Vorbesc foarte serios! Auzi la el: „Crăciun fericit!” Cu ce drept vii așa de voios? Ce motive ai ca să fii vesel? Ești destul de sărac.

— Haide, zău! răspunse nepotul vesel. Cu ce drept stai așa de posomorât? Ce motive ai să fii îmbufnat? Ești destul de bogat.

Scrooge, negăsind pe moment un răspuns mai bun, spuse din nou: „Hm!” și încheie cu „Aiureli!”.

— Hai, nu te necăji, unchiule! îi spuse nepotul.

— Păi cum să nu mă necăjesc, răspunse unchiul, când îmi petrec viața într-o lume plină de neghiobi? Crăciun fericit! Crăciun fericit! Ce altceva e Crăciunul pentru tine în afară de o perioadă în care cumperi fără să ai bani? Sau o perioadă în care îți dai seama că ești mai bătrân cu un an, dar nu ești nici măcar cu o oră mai bogat? Ori o perioadă în care îți faci socotelile și îți dai seama că nu ai acumulat nimic în cele douăsprezece luni ale anului? Dacă ar fi după mine, spuse Scrooge revoltat, fiecare nătărău care umblă de colo-colo răspândind acest „Crăciun fericit!” ar trebui fiert în propria-i zeamă și îngropat cu un țăruș înfipt în inimă. Așa ar trebui!

— Dar, unchiule! se rugă de el nepotul.

— Dar, nepoate! îi răspunse aspru unchiul. N-ai decât să îți petreci Crăciunul așa cum crezi tu de cuviință și pe mine să mă lași să mi-l petrec așa cum poftesc.

— Să ți-l petreci!? repetă nepotul lui Scrooge. Dar dumneata nu ți-l petreci.

— Atunci, lasă-mă să nu mi-l petrec! spuse Scrooge. Mult bine ți-o fi aducând! Și mult bine ți-o fi adus și până acum!

— Sunt multe lucruri de pe urma cărora aș fi

putut avea de câștigat, dar de care nu m-am folosit îndeajuns, îndrăznesc să mărturisesc, îi răspunse nepotul. Crăciunul, printre altele. Dar sunt sigur că m-am gândit întotdeauna la Crăciun, atunci când s-a apropiat — pe lângă prețuirea cuvenită numelui și originii sale sacre, dacă ceva din el poate fi separat de acestea — ca la o perioadă bună; o perioadă încărcată de bunăvoință, iertare, mărinimie, voioșie; este singura perioadă pe care o cunosc, din tot anul, în care bărbații și femeile par să își deschidă, ca la un semn, inimile ferecate. Atunci aceștia ajung să se gândească la oamenii pe care îi considerau mai prejos decât ei ca la niște însoțitori în călătoria spre mormânt, și nu ca la niște făpturi dintr-o altă specie, plecate în alte călătorii. Și de aceea, unchiule, deși nu mi-a adus vreodată în buzunare nici măcar un ban, cred că mi-a făcut bine și că îmi va face bine și de acum înainte; așa că spun: „Binecuvântat fie Crăciunul!”

Funcționarul din cămăruță aplaudă fără să vrea. Dându-și însă imediat seama de purtarea nechibzuită, el se aplecă asupra focului ca să îl întețească, dar nu făcu altceva decât să îi stingă și ultima flăcăruie.

— Dacă mai aud un singur sunet de la tine, spuse Scrooge, îți vei petrece Crăciunul fără să ai o slujbă! Ești un orator destul de bun, domnule, adăugă el, întorcându-se către nepotul său. Mă mir că nu ai ajuns în Parlament.

— Nu te supăra, unchiule. Haide! Vino la noi la masă mâine!

Scrooge îi spuse că acest lucru nu se va întâmpla.

— Dar de ce? îi strigă nepotul. De ce?

— De ce te-ai însurat? îl întrebă Scrooge.

— Pentru că m-am îndrăgostit.

— Pentru că te-ai îndrăgostit! mârâi Scrooge, de parcă acesta ar fi fost singurul lucru din lume chiar mai prostesc decât un „Crăciun fericit!”. Bună ziua! încheie Scrooge discuția.

— Dar, unchiule, dumneata nu ai venit ca să mă vezi nici înainte să mă însor. De ce vrei să folosești acest motiv ca să nu vii nici acum?

— Bună ziua, zise Scrooge.

— Eu nu vreau nimic de la tine și nici nu îți cer nimic. De ce nu putem fi prieteni?

— Bună ziua, zise Scrooge.

— Îmi pare rău, din adâncul sufletului, că te găsesc atât de neînduplecat. Noi doi nici măcar nu ne-am certat vreodată. Dar am făcut această încercare în onoarea Crăciunului și îmi voi păstra până la capăt voia bună cu ocazia acestei sărbători. Așadar, Crăciun fericit, unchiule!

— Bună ziua! zise Scrooge.

— Și un An Nou fericit!

— Bună ziua! repetă Scrooge.

Cu toate acestea, nepotul său plecă fără să arunce vreun cuvânt care ar fi ascuns mânie. Se opri la ușa care dădea afară ca să îi ureze și slujbașului cele ce se cuvin în prag de sărbătoare. Acesta, deși încremenit de frig, avea sufletul mai cald decât Scrooge, căci îi întoarse urările cu prietenie.

— Încă unul, mormăi Scrooge când îl auzi. Funcționarul meu, care câștigă cincisprezece șilingi pe săptămână și care are o soție și o întreagă familie de întreținut, vorbește despre un Crăciun fericit. Mă voi duce la spitalul de nebuni.

Conducându-l pe nepotul lui Scrooge, slujbașul lăsă înăuntru alți doi oameni. Erau domni im-

punători, plăcuți la înfățișare, care își scoaseră pălăriile înainte de a intra în biroul lui Scrooge. Duceau cu ei cărți și documente și întâi i se înclinară.

— Scrooge și Marley presupun, spuse unul dintre domni, aruncând un ochi peste lista pe care o avea în mână. Am plăcerea să mă adresez domnului Scrooge, sau domnului Marley?

— Domnul Marley e mort de șapte ani, răspunse Scrooge. A murit acum șapte ani, chiar în această noapte.

— Noi suntem convinși că partenerul său este la fel de mărinimos, continuă acel domn prezentându-și scrisorile de împuternicire.

Într-adevăr, ei doi se asemănaseră. Dar, la auzul cuvântului „mărinimos", Scrooge se încruntă, clătină din cap și îi dădu înapoi documentele.

— Domnule Scrooge, în aceste zile de sărbătoare, spuse domnul în timp ce lua un condei, este de dorit, mai mult ca oricând, să oferim ceva și celor nevoiaşi care acum suferă atât de mult. Sunt mii de oameni care nu au nici măcar cele necesare vieții de zi cu zi și sute de mii care au nevoie de condiții mai bune de trai, domnule.

— Dar oare nu se mai găsesc temnițe? întrebă Scrooge.

— Sunt o mulțime de temnițe, spuse domnul, după care lăsă iar condeiul jos.

— Și azilurile de săraci ale Uniunii? vru să știe Scrooge. Mai funcționează?

— Funcționează, răspunse domnul, deși aș vrea să pot spune că nu.

— Așadar, morile pentru pușcăriași și Legea săracilor sunt încă actuale? întrebă Scrooge.

— Cât se poate de actuale, domnule.

Capitolul II

Primul dintre cele trei spirite

Când Scrooge se trezi, era atât de întuneric încât, privind din pat, abia putea deosebi fereastra străvezie de pereții camerei sale. Se străduia să pătrundă întunericul cu ochii săi ageri, ca de dihor, când clopotele unei biserici din apropiere începură să bată sferturile de ceas. Așa că ascultă ca să vadă ce oră vesteau.

Spre mirarea lui, clopotul greoi trecu de la șase la șapte, de la șapte la opt și tot așa până când bătu orele douăsprezece; apoi se opri. Douăsprezece! Era trecut de ora două atunci când se culcase. Orologiul pesemne că era stricat. O fi având vreun țurțure în mecanism. Douăsprezece!

Atinse resortul ceasului său deșteptător, ca să îndrepte ora pe care o indicase acel orologiu absurd. Micul aparat bătu repede orele douăsprezece și apoi se opri.

— Păi nu e cu putință, zise Scrooge, să fi dormit o zi întreagă și o bucată bună din noaptea următoare. Și nu se poate să se fi întâmplat ceva cu soarele și să fie acum orele douăsprezece la amiază!

Ideea i se păru alarmantă. Se dădu jos din pat și bâjbâi prin beznă până la fereastră. Fu nevoit să frece cu mâneca halatului pojghița de gheață de pe geam înainte de a putea vedea ceva; chiar și așa, nu văzu mare lucru. Putu desluși numai că afară încă domnea o ceață groasă și un frig cumplit. Nu se auzeau nici oameni alergând de colo-colo și făcând mare zarvă, cum fără îndoială

s-ar fi întâmplat dacă noaptea ar fi doborât ziua luminoasă și ar fi luat lumea în stăpânire.

Constatarea îi aduse o mare ușurare, căci „la trei zile de la prezentarea acestui prim exemplar al poliței de schimb, plătiți domnului Ebenezer Scrooge sau la ordinul acestuia", și așa mai departe, ar fi ajuns un lucru lipsit de orice valoare dacă n-ar mai fi existat zile după care să se facă socoteala.

Scrooge se întoarse în pat și se gândi, și se tot gândi, și întoarse problema pe toate părțile, dar nu reuși să îi dea de capăt. Cu cât se gândea mai mult, cu atât era mai încurcat; și cu cât încerca să nu se gândească, cu atât se gândea mai mult.

Fantoma lui Marley îl nedumerea peste măsură. De fiecare dată când, după multă chibzuială, își zicea că totul fusese doar un vis, mintea îi revenea — asemenea unui arc după ce îi dai drumul — la părerea dintâi, înfățișându-i aceeași chestiune pe care trebuia să o rezolve de la capăt: „A fost sau nu un vis?"

Scrooge lâncezi în starea aceasta până când clopotele mai bătură trei sferturi de ceas. Atunci își aminti deodată cum Fantoma îl avertizase că urma să primească o vizită când orologiul avea să vestească ora unu. Se hotărî să rămână treaz până atunci; și, având în vedere că i-ar fi fost tot așa de greu să adoarmă pe cât i-ar fi fost să ajungă în Rai, aceasta era, probabil, cea mai înțeleaptă hotărâre pe care o putea lua.

Sfertul de oră păru atât de lung încât de multe ori crezu că ațipise fără să își dea seama și că, astfel, nu auzise ceasul. În cele din urmă, sunetul acestuia ajunse la auzul său încordat.

„Ding-dong!"

— Și un sfert, zise Scrooge, numărând.

„Ding-dong!"

— Și jumătate! spuse Scrooge.

„Ding-dong!"

— Fără un sfert, zise Scrooge.

„Ding-dong!"

— Ora fixă, spuse el triumfător, și nimic altceva!

Vorbise înainte ca ceasul să bată ora; și bătu ora Unu cu un sunet profund, înfundat și melancolic. În aceeași clipă, încăperea se umplu de lumină, iar draperiile patului său fură trase la o parte.

Draperiile patului său fură trase la o parte — vă spun — de o mână. Nu cele de la picioare și nici cele din spatele său, ci acelea spre care era întors cu fața. Draperiile patului fură date la o parte iar Scrooge, ridicându-se brusc în șezut, se pomeni față în față cu vizitatorul din altă lume care le trăsese — atât de aproape de el pe cât sunt și eu acum de voi, iar eu stau, în spirit, chiar lângă voi.

Era o făptură stranie. Aducea a copil și totuși semăna mai mult cu un bătrân privit prin vreun mod supranatural, ceea ce îi conferea înfățișarea cuiva ce se îndepărtase de privitor, micșorându-se până la statura unui copil. Părul, care i se revărsa pe gât și pe spate, era alb ca de bătrânețe; și totuși, chipul lui nu avea niciun rid, iar pielea îi era de o prospețime delicată.

Brațele îi erau foarte lungi și musculoase, iar palmele te făceau să crezi că strânsoarea lor ar fi avut o forță neobișnuită. Picioarele și labele picioarelor, de o finețe desăvârșită, erau — la fel ca membrele superioare — goale. Purta o tunică de un alb imaculat iar în jurul taliei avea legată o cingătoare scânteietoare. În mână ținea o ramură verde și proaspătă de ilex; și, în contradicție cu

acest simbol al iernii, veșmântul îi era împodobit cu flori de vară.

Însă cel mai ciudat lucru era faptul că din creștet îi țâșnea o lumină limpede și strălucitoare care făcea ca toate acestea să se poată vedea clar; și din pricina căreia, fără îndoială, folosea drept căciulă, în clipele sale mai întunecate, un stingător mare de lumânări, pe care acum îl ținea sub braț.

Totuși, privindu-l tot mai stăruitor, Scrooge descoperi că nici măcar aceasta nu era însușirea sa cea mai stranie. Căci, așa cum cingătoarea îi scânteia când într-o parte, când în alta, iar ceea ce într-o clipă lumina într-alta se întuneca, tot astfel și înfățișarea acestei apariții își pierdea și își recăpăta claritatea: era când o făptură cu un singur braț, când cu un singur picior, când cu douăzeci de picioare, când o pereche de picioare fără de cap, când un cap fără de trup; iar din aceste părți care dispăreau nu mai rămânea nici măcar un contur în bezna care le înghițea. Și, chiar în timp ce se minuna de toate acestea, arătarea i se înfățișa iar în forma de dinainte, deslușit și limpede ca la început.

— Dumneavoastră sunteți Spiritul, domnule, a cărui venire mi-a fost prevestită? întrebă Scrooge.

— Da!

Vocea era blândă și domoală, neobișnuit de stinsă, de parcă, în loc să se audă chiar de lângă el, ar fi venit de la depărtare.

— Cine și ce anume sunteți? întrebă Scrooge.

— Sunt Spiritul Crăciunului Trecut.

— Trecutul îndepărtat? întrebă Scrooge, uitându-se la statura lui măruntă.

— Nu. Trecutul tău.

Poate că Scrooge n-ar fi știut să explice nimănui

de ce — dacă cineva l-ar fi întrebat — dar simțea o dorință aparte de a vedea Spiritul purtând căciula și îl rugă să și-o pună pe cap.

— Poftim? se miră Duhul. Ai vrea să stingi atât de curând, cu mâini pământești, lumina pe care o răspândesc? Nu-i de ajuns că te numeri printre cei ale căror patimi au făurit această căciulă și mă obligă să o port trasă pe frunte atâta amar de timp!

Scrooge tăgădui cu respect orice intenție de a-l jigni și îi spuse că nu știa să îi fi tras vreodată în viața sa, cu bună știință, „căciula pe ochi" Spectrului. Apoi prinse curaj să întrebe ce anume îl adusese acolo.

— Binele tău! îi spuse Duhul.

Scrooge se declară foarte recunoscător, dar nu se putu abține să nu se gândească la faptul că o noapte de odihnă fără întrerupere ar fi slujit mai bine acestui scop.

Spiritul pesemne că îi auzise gândurile, căci spuse numaidecât:

— Îndreptarea ta, atunci. Ia aminte!

În timp ce vorbea, își întinse mâna puternică și îl apucă ușor de braț.

— Ridică-te! Și vino cu mine!

Ar fi fost în zadar ca Scrooge să îi spună că vremea și ora nu erau potrivite pentru o plimbare; că în pat era cald iar temperatura de afară se afla mult sub pragul înghețului; că era îmbrăcat nepotrivit, doar în papuci, halat și scufie de noapte; și că în acea perioadă mai era și răcit. Acelei strânsori — deși se simțea blândă ca pornită din mâna unei femei — el nu i se putea împotrivi. Se ridică dar, văzând că Spiritul se îndreaptă spre fereastră, îl apucă rugător de veșmânt.

— Sunt muritor, protestă Scrooge, și aș putea să cad.

— Îngăduie numai o atingere din partea mea aici, spuse Fantasma așezându-i mâna în dreptul inimii, și vei fi susținut cu mult mai mult decât atât!

Pe când rostea aceste cuvinte, trecură prin zid și se pomeniră pe un drum de țară deschis, având câmpuri de o parte și de alta. Orașul dispăruse cu totul. Nu se mai vedea nicio urmă din el. Întunericul și ceața dispăruseră și ele, căci era o zi de iarnă senină și rece, cu zăpadă așternută pe pământ.

— Doamne sfinte! exclamă Scrooge, împreunându-și mâinile și privind în jur. Aici am crescut. Aici am fost eu copil!

Spiritul îl privi cu blândețe. Atingerea sa ușoară, deși abia simțită într-o clipită, părea să mai stăruie încă asupra bătrânului. Percepea o mie de miresme în aer, fiecare îngemănată cu o mie de gânduri, de speranțe, de bucurii și de griji uitate de multă vreme!

— Îți tremură buza, spuse Fantasma. Și ce ai acolo, pe obraz?

Scrooge mormăi, cu vocea schimbată de emoție, că era un coș; apoi îl rugă pe Spirit să îl ducă unde voia el.

— Îți mai amintești drumul? îl întrebă Duhul.

— Să mi-l amintesc! strigă Scrooge cu însuflețire. L-aș putea parcurge și legat la ochi.

— Ciudat că l-ai uitat atâția ani! observă Spiritul. Să mergem mai departe.

Merseră de-a lungul drumului, iar Scrooge recunoștea fiecare poartă, fiecare stâlp și fiecare copac; până când, în depărtare, apăru un orășel de târg cu podul, biserica și râul său șerpuitor. Atunci zări câțiva ponei mițoși venind spre ei în

trap. Duceau în spinare băieți care strigau la alți băieți aflați în șarete și căruțe de țară, mânate de fermieri. Cu toții erau plini de voie bună iar strigătele lor răsunau pe întinsele câmpuri ca o melodie veselă de care părea să se bucure până și însuși aerul proaspăt!

— Acestea nu sunt decât umbre ale lucrurilor care au fost, grăi Spectrul. Ele nu sunt conștiente de prezența noastră.

Călătorii cei voioși ajunseră aproape; iar pe măsură ce înaintau, Scrooge îi recunoștea și le rostea numele pe rând. Ce bucurie nemărginită îl cuprindea atunci când se uita la ei! Ce sclipire avea în privirea lui rece și cum îi sălta inima când treceau pe lângă el! Ce încântat se simțea atunci când îi auzea cum își urează „Crăciun Fericit!" în timp ce se despărțeau pe la răspântii și pe drumuri lăturalnice, îndreptându-se spre casele lor! Ce însemna pentru Scrooge un Crăciun fericit? La naiba cu un Crăciun fericit! Ce bine îi făcuse lui vreodată?

— Școala nu e chiar pustie, rosti Fantasma. Un copil singuratic, uitat de prietenii săi, a rămas încă acolo.

Scrooge spuse că știa acest lucru. Și se porni să suspine.

Părăsiră drumul principal, apucând pe o potecă bine-cunoscută. Curând ajunseră la un conac din cărămidă roșie. Acoperișul clădirii avea o cupolă mică pe care se vedea cocoțat un cocoș de vânt. În cupolă atârna un clopot. Era o casă mare, dar aflată în degradare; căci încăperile spațioase erau prea puțin folosite, pereții erau umezi și acoperiți de mușchi, ferestrele — sparte, iar ușile — roase de vreme. Orătăniile cloncăneau și se plimbau țanțoșe de colo-colo, scormonind prin grajduri,

iar șoproanele pentru trăsuri și magaziile erau năpădite de iarbă. Nici interiorul nu mai păstra urmele a ceea ce fusese odinioară; căci, pășind în holul sumbru și aruncând o privire prin ușile deschise ale numeroaselor odăi, le găsiră vaste, friguroase și mobilate sărăcăcios. În aer plutea un miros de pământ, iar locul era de o goliciune rece care te ducea cumva cu gândul la prea multe treziri la lumina lumânării și la prea puțină mâncare.

Spiritul și Scrooge traversară holul, îndreptându-se către o ușă din partea din spate a casei. Aceasta se deschise în fața lor, lăsând să se vadă o încăpere lungă, posomorâtă și goală, ce părea și mai pustie din pricina șirurilor de bănci obișnuite din lemn de brad. La una dintre acestea, lângă un foc ce abia pâlpâia, citea un băiat singuratic; iar Scrooge se așeză pe o bancă și plânse, văzându-se pe sine așa cum fusese odinioară — un biet copil uitat de toți.

Nu se găsea niciun ecou ascuns în casă, niciun chițăit sau foșnet al șoarecilor de după lambriuri, nicio picătură care să se scurgă în curtea mohorâtă din burlanul pe jumătate dezghețat, niciun suspin care să vină dinspre ramurile desfrunzite ale unui plop abătut, nicio legănare a unei uși goale de la magazie — ba nici măcar un trosnet al lemnelor din foc — care să nu îi înmoaie inima lui Scrooge și să nu îi lase lacrimile să curgă în voie.

Spiritul îl atinse pe braț și îi arătă spre el, cel de odinioară, cufundat în lectură. Deodată, un bărbat îmbrăcat în haine străine — o apariție uimitor de reală și de limpede — se ivi afară în dreptul ferestrei; purta un topor la brâu și ducea de căpăstru un măgar încărcat cu lemne.

— E Ali Baba! exclamă Scrooge în extaz. E dragul

și bătrânul și cinstitul Ali Baba! Da, da, știu! Într-o zi de Crăciun, când copilul acela a fost lăsat aici de unul singur, a venit, pentru întâia oară, chiar așa. Bietul băiat! Și Valentin, spuse Scrooge, și fratele lui sălbatic, Orson. Uite-i! Și cum îl cheamă pe cel care a fost lăsat, adormit și în izmene, la Poarta Damascului? Nu-l vezi? Și grăjdarul Sultanului, întors cu susul în jos de duhuri; uite-l cum stă în cap! Așa-i trebuie. Îmi pare bine. Ce-i venise de-și pusese în gând să se însoare cu Prințesa?!

Să-l fi auzit pe Scrooge punând toată înflăcărarea firii sale în asemenea subiecte, cu un glas cât se poate de neobișnuit, între râs și plâns, și să-i fi văzut chipul aprins și însuflețit! Prietenii săi de afaceri din oraș ar fi fost cât se poate de surprinși să-l găsească așa.

— Uite Papagalul! strigă Scrooge. Trup verde și coadă galbenă, cu ceva ca o salată verde care i se înalță în creștet; uite-l! „Sărmane Robin Crusoe", așa îi spunea, când s-a întors acasă după ce plecase cu barca în jurul insulei. „Sărmane Robin Crusoe, unde ai fost, Robin Crusoe?" Bărbatul credea că visează, dar nu era așa. Era Papagalul, știi. Uite-l pe Vineri cum fuge spre golfuleț ca să-și scape viața! Hei! Hop! Hei!

Apoi, trecând de la o stare la alta cu o repeziciune cu totul străină de firea lui obișnuită, spuse, cuprins de milă pentru sine cel de odinioară: „Bietul băiat!" și plânse din nou.

— Îmi doresc — mormăi Scrooge, vârându-și mâna în buzunar și privind în jur, după ce își șterse ochii cu manșeta — dar acum e prea târziu.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Spiritul.

— Nimic, spuse Scrooge. Nimic. Aseară a venit la ușa mea un băiat care cânta un colind de Crăciun.